

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
1-ső emelet és Szövetkezeti
könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Főszerkesztő: Dr. ELSCHLÉGER DEZSŐ

Felölts szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér

Az iparcikkek árának maximálása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az elmúlt heten tudvalevőleg telterjesztést intézett a kormányhoz, amelyben azt kérte, hogy ugyanugy járjanak el az ipari termékekkel szemben, ahogy a mezőgazdasági termékekkel sorra maximálják. Az ipari termékek ára épen olyan halálánul, sőt talán még nagyobb arányokban felszökött, mint a mezőgazdasági terményeké és ezeket az ipari árukat olyan nyugodtan, olyan büntetlenül lehet drágítani, ahogy ép az iparosoknak tetszik. Ha a maximális ár az ipari árukra is kiterjedne, sokkal konszolidáltabb viszonyok-ra volna kilátás.

Nem látjuk igaznak és jogosnak az Omge panaszát amiatt, hogy a mezőgazdasági termékek valami túlságos mérsékeltlen volnának maximalva. Köztudomásu, hogy nagy általánosságban maguk a mezőgazdák is meg vannak elégedve azzal, amit a háború alatt keresni tudnak. Ennek ellenére rendkívül helyesnek tartanók az ipari cikkek árának maximalását.

Ha csak az elsőrendű élet-szükségletű cikkek, tehát a ruházatkodás, lakás és táplálkozás szempontjából szükséges iparcikkeket maximalnák, már igen nagy lépéssel közelebb jutnánk ahhoz a fantasztikusnak látszó valamihez, amit megélhetésnek neveznek. Ma valóban az a helyzet, hogy a legnagyobb nehézségek árán sem lehet megélni, mert hiszen akármennyit keres az ember, azok a követelmények, amelyeket az élet — minél magasabb állásu valaki — vele szemben támaszt, megjelenés, ruházatkodás, táplálkozás, lakás és egyebek tekintetében, soha sem fedezhetők a keresetből. Ma az a helyzet, hogy a legjobban kereső embereknek is nagyon erősen meg kell neznők a garast, mielőtt egy gallért vagy

egy pár harisnyát vesznek. Ennek meg kell szünnie. Az ármaksimalás előtt azonban a készletek összeírásának kell megtörténnie. Meg vagyunk győződve róla, hogy a készletek összeírása alkalmával az ipari cikkekben olyan bőséget találma a kormány, amilyen bőségre nincs is elkészülve és meg vagyunk győződve róla, hogy igen sok helyen találma olyan készleteket, amelyeknek eredeti számlája még a háború legelejéről kelt és amelyek teljesen jogosulatlanul nagy háborus haszonhoz juttatnak egyes kereskedőket és gyárosokat.

Ez a helyzet nem tarthat így tovább az ipari cikkekkel, mert annyiban igaza van az Omgenek, hogy ugyanakkor, amikor a gazda a háború előtt elért öt forint helyett valamilyen terményért most tíz forintot kap, egy pár cipőért a háború előtt fizetett öt forint helyett harmincat kell fizetnie. Nincs tehát egyáltalán meg az egyensúly a gazda bevétele és kiadása, illetve a mezőgazdasági termékek árai és az iparcikkek árai között.

Meg vagyunk győződve, hogy a kormány komolyan fontolóra fogja venni ezt a rendkívül jelentős kérdést. Hiszen ma már nem szorul bővebb bizonyításra, hogy nemcsak az evés, ivás tartozik az elsőrendű szükségletekhez, hanem ugyanolyan szükséglete az embernek a tisztaság és öltözködés, hogy elsőrendű szükségletet kielégítő iparcikkekhez is csak a legnagyobb áldozatok árán lehet jutni, sőt később talán már ilyen áldozatok árán sem.

A helyzet ma az, hogy egyes iparcikkekkel ugyanolyan spekuláció folyik, mint a nyersterményekkel és élelmezési cikkekkel. Ezt a spekulációt bármily uton-módon meg kell akadályoznia a kormánynak az egész ország népességének érdekében.

D. M.

A tűz és az ember.

I.

Az emberiség történetétől elválaszthatlan a tűz.

A primitív ember a földi tüzet az égből származtatja. A nap, a hold, a csillagok, a felhő közül lecsapó villám, a vulkáni tűz, mind az isteni erő jelentkezése, melyet tisztelni kell. A primitív emberek mind érzik a tűz áldását, romboló hatását és belekapcsolódik vallási életükbe. Az elemeket megszemélyesítik, köréjük mítikus allegóriákat szönek. A parsistáknál és Zarathustá hivatnái a legelsőbb Jö, a demonológiában Lucifer, Belzebub alakjában a legelsőbb Rossz.

A tűz a népek életében *szimbolum* lett.

A görögök *Prometheus-mitosa*, a romaiak *Vesta kultusza*, a *föníciaiak örök lángja* a keresztény vallási mitológiában *Illés mennybemenetele*, a *tisztító helyen való időzés*; mind a naiv képzellet megnyilatkozása.

II.

A mitológiában a leggyönyörűbben a Prometheus-mitosa adja vissza a tűz kulturalkotó hajtását. Itt a teremtő örök az emberi értelemmel szimboluma. Prometheus az örök lázadó ember, aki a természettel harcot viv. A tudás nevében folyton ostromolja a Mindenséget. A gondolkodó mintha sziklához lenne láncolva, szívét valami marcangolja, kétségek gyötrik. A Byron embere, aki először érzi mily fájdalmas az emberi lét.

Az ocanidák, a tudás lányai bekötözik a vérző sebet, a fájdalmat gyógyító szavakkal enyhítik. És Prometheus az ember tovább vivja a harcot, könnyel, vérrrel vivja a harcot, döngeli a *Tithok* kapuját . . .

Prometheusnak s a tűznek a mítosusa az emberi küzdelem allegóriája. Fűrészszük a természetet, mely messze távolban ismeretlen, mely mindig ugyanaz és mégis kifogyhatatlanul új. Új és új perspektívák, melyek megoldásra várnak. És mégis a világ miszteriumát lassan-lassan megfogja oldani az emberi haladás: az *evolucio*.

III.

Áldásos és jótékony a tűz míg az ember hatalmában tartja, de rettenetes, ha lerázza bilincseit. Ha az emberiség történetében követjük a tűz pusztításait, rémes dolgokat látunk. A legendák bosszualló istene Sodomát és Gomorhát tüzzel és kéneseivel gyújtotta fel. Troja égése, Roma felgyújtása, Pompeji pusztulása a multnak véres víziói. A közép-

korban a népvándorlás borzalmai a tatárok dúlása, Konstantinápoly, Nikodémia, Mailand, Eriurt, Amsterdam pusztulása: óriási városok leégnek mielőtt a mentésre gondolni lehet. Muzeumok, képtárakban elhelyezett képek érdekes gyűjteményei a világra szóló eseményeknek. A középkronikások Gotteridi, Nulas, Pitorroque rémülettel beszélnek írásaikban róluk. A lüneburgi krónikás szerint az emberek tehetetlenek voltak az elemek haragjával szemben. Térdre borultak és imádkoztak — ez volt minden amit tenni tudtak.

Emlékezzünk a mai kor tűz eseteire. A Ringtheather Bécsben, Tokaj égése, a pozsonyi tüzvész, a Párisi Nagyrház Budapesten fájdalmas nagy epizódok a tűz történelmében és az ember habár az előhaladott technikát igénybe tudta venni, vele szemben megfélekezése nem sikerült.

IV.

A tűz elleni védekezésnek két hatalmas rugója van: a mind nemesebbé váló öntudatos *emberszeretet* és a *technikának* szédületes haladása.

Az emberek intenzív együttelese, egymásra utaltsága fogja nagygya fejleszteni a tűzoltóság szervét is. Korunk kedvez a nagyarányu organizációknak. A háború különösen jó iskolamester volt, a népek öszzetartozandóság érzetét nagyban emelte. A technika viszont bizonyosságát adta annak, hogy bizony nélkülé sem mire sem megy az ember. Mint-hogy pedig mindjobban homlokterbe lép a közjogia felfogás és minthogy az emberek szociális élte az államban jut kifejezésre, a tűz elleni védekezés az állam feladatává tételik. Az embert szülletése esetén az állam a maga javára anakönyv vezeti, a népnevelés hasznát az állam látja, a katonáskodással az államérdekét védi, ám védje az állam az egyén vagyontát a közös cél érdekében is. Ne bizza szertelen magánintézményre ezt a hatalmas erőt, a tüzet, mikor féltéveszeten kitör az egyének veszélyére ép úgy, mint a köz veszélyére. A tiszta önfeláldozásra bizni — mert mostani szervezettek tisztán ez alapra vannak építve — a tűz elem elleni védekezést nem lehet. Bámulatos példája a hősiességnek, melyet az egyszerű emberek ebbeli tevékenységükben kifejtének.

Az állam a közigazgatásnak fog kelleni a tűz elleni védekezés utápolását — természetesen a társadalmi tevékenység felhasználása mellett — szem előtt tartania.

Ebbe az utápolásba, mint mondtam, főleg az emberszeretetnek

kell a vezető szerepet játszana. Ez az első tényező, a második a technika. A mai kor zsemiai találmányai mindjobbban tökéletesítik a tüzőtő felszereléseket is. Régen persze az egyszerű fecskendő feltalálása előtt vödörrel ottlították a tüzet. Krisztus születése előtt háromszáz esztendővel Alexandriában Ktesibolo feltalálja a kézi fecskendőt. A találmányt Heró tökéletesíti. Hatalmas vízvezetékek épültek és Augustusz római császár idejében már szervezett katonai tüzőtlóság működött. A fejlődésnek indult intézmény azonban a középkorban visszaesik. A 13. század, a nagy tüzek százada. 1518-ban Plattner Antal Augsburgban feltalálja a légnyomásra berendezett szívó-fecskendőt. Ma már löfogatok helyébe autók lépnek, motoros gépek száguldanak a tűzhelyhez és azok végzik a kézi fecskendőnél ezerszeres fenoménális teljesítményüket.

Elmondható, hogy amint az emberi szellem a haladás céljaira felhasználni igyekszik a tűz áldásos hatalmát, épen úgy felhasználja leigázására a tudomány minden eszközeit, vívmányát. — Minden vívmány közkincs s nincsen az ember között összefoglalóbb kapocs, mint a kultúra.

V.

Amikor e sorokat írom a Jeusen regény jut eszembe, a „Glecsen”. Az emberiség mithosáról szól. A természetben változás állott be, a tropikus tájat jég borítja, a tűz kialszik. Az embernek szüksége van melegre, birkozik a hideggel, vérzik, de nem laudak el. Egy este tüzet csinól... kövökből. Remegve áll a tűz mellett, melyet nem a vilámból fogott fel, hanem ő fakasztott. Ez volt az első kultúrember.

Aziróasztalom felett egy Wolf-ram lámpa ég. Holnap egy gép fog csatolni a szobám felett, a sínparókron vonat roboq, valahol talán egy tengeralattjáró most süllyed hatalmas testével a víz alá. Telefondrón és szikratáv-irón híradás érkezik. Micsoda hatalmas fejlődés Jeusen köcsiholó embere óta. Jeusen a hős és a mai kór hősei! Az elektromos lámpa reflexet vet a papíromra és áhitattal nézem a sárga fény-sávat az ujjaim alatt, mint az emberi kultúra diadalmas szimbolumát.

Ly.

UJVIDÉKI SÉTÁK

szép kiállításban megjelentek, minden könyvkereskedésben és tözsdében kaphatók. Ara 80 f.

Színház.

Kimagasló, stílusos előadásban láttuk Hevesi Sándor dr. „Madonna Rózsája” című színjátékát. A romantikus középkor szólal meg. Feltámadnak oly emberek, oly asszonyok, akik régi jó ismerőseink, akiket sohasem láttunk, de akikről olvastunk, álmództunk, akikkel együtt sóhajtoztunk és örültünk. A sápadt várkisaszszony, a bösz, feltékeny, durva várúr, a hü cseléd, a csizolatlan katonas az odaadó szerelme. Bármennyire is ismeretes régi dolgok ezek, mindig újak, frissek maradnak s egy ügyes drámaíró kezében meglevölnek. A modern kolosist felírissziti a patinás régi színek.

Háromszáz évvel ezelőtt a viláq legnagyobb költője halhatatlan trilógiában éneklje meg a fehér-piros rózsák harcát; ma pedig egy modern író gyönyörű, arany keretet fon a fehér-piros rózsákból szép drámája körül. A rózsák kintusza, a szép fehér-piros rózsák himnusa cseng a darab majdnem minden szavában.

Zöldi Vilma Isottája irapsán volt. Játékában a vörös rózsza átváltozott lehérré: az izzó, szenvedélyes, kéjfély szerető Renato csókjának tisztaságában föltalálja a szent isteni szerelmet.

Ádám Pál ugy szeretett, mint egy tiszta gyermek s ugy halt meg mint egy hős. Fiatal lehet-ség, akinek mindene megvan, ami egy ily zsanerű szerelmes szereplőre szükséges. Tudását érvényesítette s teliszét aratott. Szeretők többször komoly szerepben látni.

A conditiere (Hidvégi) nagy harcos, harcokban edzett hős, akinek jellemén fátályoként átvonul egy szentimentális érzés, egy vágy, a szerelem, a szerencsés szerelem után. Hidvégi műansziorozta jelleme legkisebb rezgését. Meltó volt önmagához. A többiek megteremtették a szép, eleven öszjátékot.

Az operette domnái e héten is. Édes áriák, sok tánc, sok ének, sok mókózás és ezeknél is több taps volt minden operette-est tartalma. Ez a sok taps az operette-gárda ügyes tagjait illette; a legtöbb mégis Helzei Erzi játékaak szólt. Egy hely alatt leközödtte magát e kedves művésznő egy ragyogó pozícióba. Mindenki megszerette, mindenki megtanulta becsülni jó, ambiciózus játékát. Iskolázott hangja fülbemászó, graciózus tancai plasztikusak — s főkép díszkrétek — színpadi játéka pedig komoly s izléses. Mellette pest-

dan Kényes Margit szerény és törekvő művészte.

Knoblauch „Önagysága ruhája” látványos képek sorozata, amely ugylátszik csak azért íródott, hogy a színészeknek halás szerepeket adjon. A negyedik kép: „A prémi” kiválík s szinte egy jó 1 felvonásos követelményeit eléri. A többi kép ugy — ahogy pergett egymásután — s mi a fő — mulattatta a közönséget.

A két főszereplő (Révész—Remete) sok tapsot aratott parádés szerepével. Komlás a hollandi képbén kiválík s kis szerepével csodát művelt: maszkja meg játéka tökéletes volt. A többi szereplő mindent megtett a darab sikeréért. (Szadao)

Ujvidéki séták.

Hadseregszállító akart lenni a kimustrált ujvidéki tőkepénzes, vagy ha ez nem lehet, akkor olyan árut vesz, mely ritkán fordul elő és így nagy kelendőségnek örvend majd. Hónapokig bujja a lapok hirdetéseit, míg végre nagyszerű téli áruha bukkan.

„Ujjnélküli keztyű és ujjas harisnyja”

Ezt hirdetik. Megveszi. A kutyának sem kell. A nyakában lóg. Sokáig töpreng, végre az árut elcserélni szeretné. Talált is erre a célra két ügyes ügynököt. Ezeket külön-külön kioktatja, hogy az árut megfelelőért cseréljék ki. Szép jutalékok helyez kilátásba. Hetekmulva jön az első értesítés, hogy sikerült az ujjas harisnyát megfelelő áruval kicserélni.

Becszerelte ujjnélküli keztyűre. A gutta kerülgette, mikor a másik jelentés is megérkezik, hogy sikerült az árut becszerélni ujjas harisnyával. Visszaszármazott a két specialitás ujvidéki gazdjához és most kíváncsian várjuk, mi lesz előbb, a békekötés vagy az ujjas harisnyák és ujjnélküli keztyűk kiárusítása. Várjuk türellemel.

A pályaudvaron két vidéki atyafi várja a vonatok indulását, melyek mostanában nagyon rendetlenül közlekednek. Közben katonavonatok mennek föl, mások ismét le.

- Mondja csak sógor — szólt az egyik — miféle katonák azok, melyek erre gyűnnek?
- Azok nímetek.
- Hát mifélek azok amiket fölvisznek?
- Azok a mienkek.
- Lássa ke azt nagyon egyszerűen lehetne elintézni és mi

vonalunknak sem lenne késése. Amint észreveszem lefelé világosnadrágosak jönnek felénk, míg fölfelé sötétnadrágosak mennek. Egyszerien ki kellene cserélni a nadrágjaikat és nem magát az embert.

Ujvidék egyik iskolájában panaszt tesz a tanuló, hogy zsebkendőjét ellopták, a zsebkendő, ilyen, olyan volt, pontosan megjelöli. A tanító meghallgatja a panaszt és a tanuló figyelmezteti, hogy nem szabad azt mondani, hogy „ellopták”, mert véletlenül neki is ilyen zsebkendője van. Ezzel zsebébe nyul és megmutatja. Erre a tanuló odamondja: „Hát hiszen két ilyen zsebkendőt lopták el.”

Sokat lehetne beszélni, de az idő pénz

és hogy mindenki pénzt takarítson meg, nem mondok sokat, hanem csak azt az egyet: Habár háborus idöket élünk, azért mégis jutányosaa szolgálat ki megrendelőimet, kik nálam szerik be ruházásukat. A Balásics-féle szabónzletet átvettém. A vályásokat tartok mindenféle kelmeből és iparkodok t. megrendelőmet tisztességesen kiszolgálni.

Silics Vazul

1—3 uriszabó Duna-utca 11. szám.

Javítási műhely!!

Sztojánovics Mita arany-és ezüst-műves értesíti a n. é. közönséget, hogy Szics-utca 15. sz. alatt arany-és ezüst-ékszer javító műhelyt rendezett be és itt, mint régi szakember a szakmabavágo munkákat a legjobb kivitelben alaposan kijavítja. 1—3

A gólya, fecske már elszállott, de itt maradt a mi (Kovács S.-féle) Gólya áruházunk (Kossuth Lajos-utca 45.), mely gondoskodik rólu, hogy szeretetteinknek kevés pénzzel is téli meleg alsó ruhát és harisnyát vehetünk.

Közeledek a szent Karácsonyünnep, ne feledkezzünk meg róluk. Nézzünk be a Gólyaáruházba, válasszunk ott, amire kedveseinknek szükségük van, mert ott sok szépet és célszerűt találhatunk. 1—3

Harc téren küzdő szeretetteinknek küldjünk

MODIANO-clubspecialité hüvellyel

készített cigarettákat, hogy lássák, hogy nekik mindből a legdrágábbat, (egy doboz 70 fillér) tehát a legjobbat is, választjuk!

Egy könyvecske sodornivaló papir (70 lap) ára 12 fillér!

Főraktár: Ernst János és Fiai magyar királyi dohány nagy- és különlegesség árudájában.

HIREK

Kegyelet. Halottak napján, mikor a Mindenszentek szentsége emeli a nap jelentőségét, az újvidéki temetőben nyugvó hősök sírjainhoz eljutott a kegyelet szentsége. Ünnepeink legjelentősebbje volt ez. *Plank Ferenc* r. k. és *Krafta Nándor* ref. táborilekészek rendkívül meghatóan juttatták emlékeztünkbe e nap jelentőségét. Hisz az őszi napok nehéz ködfátyolán keresztül száll kegyeletünk drága halottaink fejletlen emlékéhez. Már a harmadik halottak napját eljük át a nagy vérzivatarban, amely még mindig meg nem gyöngülő erővel terjeszti a gyászt az elhunytak hozzátartozóira. Minő megkönnyebbülést hozott számunkra e zarándokút! Mert lelkeink egy tudásban összeforrattak. Ti hősök a hazának adtatok életeteket, a hazaért haltatok, mi a hazaért élünk, hogy mindig készen találjon bennünket érte megváltani. Szomorúan rázza az őszi szél a katonasírok felett a lombját hullató ágakat. A Kárpátokban, a tiroli határhegyeken apró pelyhekkben hull a hó, de a fehér takaró alatt, talán már egy új tavasz eled és lehet, hogy ki fognak nyílni nem-okára a béke fehér virágai. Akkor ismét elzarándokolunk sírjaitokhoz, hős bajtársaink és letesszük újból sírfalmaitokra a megemlékezés koszorúját, kik odaadtátok életeteket és véreket, hogy megváltassátok azzal beennünket. *I.*

A váraparancsnok újabb maggas kiténtetése. *Grzywinski* Szaniszló altábornagy, petrovadini váraparancsnok, a *hadigéjszékgy terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vöröskereszt tisztül kereszttel tüntette ki.* Az érdemekben gazdag váraparancsnok a hadrakelt csapatok ellátásáról, kik ehhez a körtéhez tartoznak, mindenben gondoskodik, de a beteg katonák sorsa is atyai gondoskodásához tartozik. Az élethez, a hazának önkívja megmenteni őket és ezért minden lehetőt elkövet, hogy a beteg visszanyerje egészségét és a sebesült gyógyultán hagyja el az itteni kórházakat. A katonaság és polgárság között oly bensőséges kapcsolatot teremtett, mely az erők együttműködését teljesen megszilárdítja.

A szerencse és a véletlen szerepe a tudományos kutatásban. A nemrég elhunyt orosz-francia tudóst, *Mecsnikowot* megkérdezte egy francia lap, vajjon ő, mint a tudomány embere, kutatásainál köszönhet-e sokat a „véne”-nek, annak a kevéské szerencsének, melytől, sok ember véleménye szerint, súlyos vállalkozások sikere sokkal inkább függ, mint rátermettségétől és ismeretektől. *Mecsnikow* válasza megeredmi, hogy ne merüljön felédésbe. „Mielőtt — írja M. — arra a kérdésre alkarnék helyesen válaszolni, volt-e valakinek életében egy „szerencsés órája”, tudni kellene, mit is értünk tulajdonképp szerencsén. De bármennyire is iparkodom ennek a szónak kielégítő értelmet adni, olyan magyarázatot, mely legalább a tudomány ítélőszéke előtt helyt állna, ez sehogyse sikerül. Tar-

tok tőle, hogy a „szerencse” nem egyéb, mint „irodalom” és nincs semmi köze a valóságos élet jelenségeihez. Ha egész emlékező tehetségemet összeszedem és átkutatom, nem tudok egy olyan körülményre sem emlékezni, mikor kutatásaim eredményét más körülménynek köszönhettem volna, mint vasakaratomnak és semmi nehézségtől vissza nem riadó munkásságomnak. „Szerencse” tán véletlen? Ha így volna, ugy teljesen lehetetlennek látszik előttem, hogy olyan tudósok életében csak nyoma is volna, kik az *igazságot teresztől kutatások alapján* akarják megtalálni. Jól tudom, hogy a löpört véletlenül találták föl, de mégsem akadna senki, aki vállalkoznék annak bizonyítására, hogy *Schwarz Bertalan* tudós volt még a szó leggyengébb értelmében sem. Talán hivatkoznék majd *Newton*-ra, ki a nehézkedés törvényt is a véletlen által fedezte föl; de a mese, melyet ehhez fűznek az almával kapcsolatosan, az újabb kutatások értelmében legendának bizonyult. Ami engem illet, én hiszek a „szerencse” létezésében és különben sem tudom, milyen formában játszhatna szerepet ez a „disznószerencse” egy komoly kutatónak életében vagy munkásságában. Szeretném ezt a „szerencsét” egyszer mikroszkóppom alatt látni, csak akkor mondhatnám meg biztosan, hogy láttam-e már valaha és hogy miféle szerzet ez?”

Csalás. Özv. *Istók Mihálynét*, ki a nyáron az újvidéki piacon szőlőt árult és minden 2 kilógrammos vételénél $\frac{1}{2}$ kilógrammal megcsalta vevőit. Feljelentésre a bíróság 8 napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Sírfeliratok Orosz-lingyel-országból:

- Vámos Péter őrmester Nyugszik itt e sírban. Én is ide kerülök. Aki ezt felirtam.
- DARKÓ SAMU káplár.
- Láposy húszárnak összeroncsolt teste, Pihen itt magában e bus sírhalomban. Amikor ott volt és futott a muszka. „Vágd, nem édes apád!” mindig csak azt mondta.
- E hely temetője Bab János porának, Maris és Julis hitába várnak!

Vándor! Itt e sírban két magyart temettek, Mondjátok meg fiuk, hogyha hazamentek Balaton-Boglárra. Ottthon emlékeznek Rojtos és Kovácsra!

Árdragító büntetése. Az újvidéki rendőrség kérelmetlenül szigorúsággal bünteti az árdragítókat, kikről hozzá följelentés érkezik vagy akiket közegyei lepleznek le. Így *Makovnik János* kiszácsi lakos pénteken egy kocsi burgonyát árult 36 fillérjével, holott most a burgonya csak 28 fillérben van maximálva. Ezért a rendőrség burgonyakészletét elkobozta és 50 koronára büntette, amibe az elítelt megnyugodott.

Éghajlat és testnagyság. Az éghajlat és a testnagysága közötti összefüggésről említséknél és madaraknál újabb *Boettlicher* hasonló eredményhez jutott, mint 1849-ben *Bergmann*, az ismert életbuvár. Azon egyszerű matematikai tétel alapján, hogy minél nagyobb egy test, annál nagyobb

aránylag a felülete tömegéhez képest, azon következtetéshez jutott, hogy két egymáshoz közel rokon melegvérűnél a kisebbik aránylag több meleget sugároz ki mint a nagyobb, tehát ugyanolyan életfeltételek mellett a kisebbel szemben hátrányban van. Így magyarázható meg, hogy a kisebb állatok a meleg vidéken élnek meg könnyebben és a nagyok a hideg tájakon. *Bergmann* elméletének újabb ellentmondtak és így *Boettlicher* szorgosan megvizsgálta azt — részint a berlini állatmuzeumokban eszközölt mérésekkel — és általánoságban megerősítette a *Bergmann* elméletét, nevezetesen az említséknél, ahol nem találja a a fenti összefüggést az éghajlat és testnagyság között, de a hideg ellen egyéb védőeszközt talál, dusabb szőrözetet vagy tollazatot, bőr alatti zsírparnát, a félalvást, stb. Természetesen mindez csak a vadon élő állatokra érvényes, mert a szelídítetteket tudatosan kiméljük az éghajlat okozta káros befolyásoktól és ép oly kevéssé vonatkozik ezen elmélet az emberre.

Megrongálták a táviró- és telefon-vezetékeket, *Bolz Fülöp* és *Wohl Fülöp* ezért egyenkint 5 napi elzárásra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte őket az újvidéki járásbírósg.

Nagykereskedők szervekedése. Budapestről jelentik, hogy az Országos magyar kereskedelmi egyesülés saját kebelében külön szervezetet óhajtat létesíteni a nagykereskedők számára. Az új szervezet célja, hogy a nagykereskedelmek legyen egy szerve, amely mindig fel tudja emelni szavát a kereskedelmi tevékenységet kikközöbölő és egyre szaporodó monopólió ellen, amelyeket a különböző oldalról nyert értesülés szerint a háboru után is fenn akarnak tartani. Az új szervezet tevékeny részt akar magának biztosítani a háboru utáni árubehozatal megszervezésben és küzdeni akar minden olyan irányzat ellen, amely a nagykereskedelmet az árubeszer-

zésből ki akarja küszöböllni. Alást kell foglalni továbbá a kereskedelmek a *pénzintézetek*, különösen a nagy bankok azon törekvéseivel szemben, hogy az árukereskedelm legfontosabb üzletágait a maguk javára foglalják le. A megalkandó új szervezet működését a már meglévő szak-egyesületekre építené, de önálló nagykereskedők is lehetnének a tagjai. Az új alakulás, amely értesülésként szerint a Magyar Nagykereskedők Országos Szervezete címet veszi fel, november 21.-én, szombaton d. u. 4 órakor tartja alakuló ülését az O. M. K. E. helyiségében.

Dr. PALÓCZ k. egészségügyi tanár, v. kórházi specialista orvos

Bpest, IV., Károly-kört 2. sz.

sok évi óriási speciális practica folytán teljes bizottsággal, leismeri és kigyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a tikos- és nemü betegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat (tendő) hetiköznapon d. e. 10-12ig d. u. 3-5ig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbelyeges levele szivesen ad díjtalan felvilágosítást illeti, hogy otthoni körülményei szabaddiknak meggyökeresen a bajától 2-20

A „Böhm“-féle KOSER vendéglő áthelyezése.

A „Böhm“-féle koser étkezdé, vendéglő, mely eddig Rákóczi F-ut 11. sz. alatti helyiségéből ugyanezen ut 31. szám alá helyeztetett át, tisztelt tudomására adja a t. közönségnek, hogy az eddigi jó hírnevet fenntartani óhajlja és ezért, mint a mulban felkérésére leend t. vendéglőt jól, pontosan és jutányosan kiszolgálja. — Kírtónó üzletes éttelek és italokról gondoskodikva. -----

Síremlékek

művészi tervezését vállalja:
Láppó Vilmos, építész
Ujvidék, Thokoly Imre-utca 29. szám. — 1-6

Volt és marad a legolcsóbb az

UJVIDÉKI NAGYÁRUHÁZ

(Párisi áruház) Rákóczi Ferenc-út 1-4

Legnagyobb választék mindennemű Karácsonyi ajándéktárgyakból olcsó árak mellett

Nemzetközi

Halottszállítási Iroda

Budapest, VI., Andrassy-ut 11.
Telefon 167-30.

Exhumál gyorsan és olcsón.
Minden felvilágosítást készséggel ad.

PROJECTOGRAPH RÉSZV.-TÁRS.

AMI MINDENNÉL ERŐSEBB

dráma 3 felvonásba.
ERNA MORENA a főszerp.

KÖLTŐ ÉS SORSHARANG

vígjáték 3 felvonásban.

UJVIDÉKI SÉTÁK

szép kiállításban megjelentek,
minden könyvkereskedésben és
tözszédben kaphatók. Ara 80 f.

Veszek

régi szerb és
magyar bélye-
get. — Jelent-
kezni lehet min-
den vasárnap

Rákóczi F. ut 35.
szám, első em.

Üzlet átvétel!

Midőn a n. é. közönségnek b.
tudomására adom, hogy bold.
emlékü atyám Funták Jakab
kalap-áru üzletét és kalapos-
műhelyét átvettem, kérem e
rég és jó hírnévnek örvendő
üzlet iránti b. bizalmát tovább-
ra is főntartani szíveskedjék,
mert részemről mindenben hoz-
zájárulok, hogy a bizalmat
kiérdemeljem.

Funták Gyula

Ujvidék, Kossuth Lajos-u. 10.
1-3

Megszűnt az árdrágítás!!

szijgyártó-, nyerges- és borondós üzletében:
Ferenecz József-ter 3. sz. (Wagner palota), melyről
minden vető személyesen meggyőződhetik, mert
en a rendes polgári használat megelégszem. —
Csinos sport-, utazó-, katonai- és vadász-felszere-
lések nagy választékban kaphatók! -----

4-26

Dietrich Frigyes, Ujvidék

szijgyártó- és nyerges-mester.

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangoiszap, mór.
halleini sós és tengerisósfürdők, szénsavas fürdők. —
Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvízgyógy-
intézet — VILLAMOS GYÓGYMODOK. Modernül be-
rendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, koszvény,
ischiasz, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös
esontbajok, vérhaj ellen. — A FÜRDŐ TÉLEN FÜT-
HETŐ SZOBÁKKAL és FOLYÓSOKKAL van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁ-
RA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS:
Dr. VILT VILMOS. — KIMERITŐ TÁJÉKOZATÓT
KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

A rekvirált kenderspárgát teljesen pótolja az elsőrangú
és az eddig forgalomba levő minőségekkel össze nem ha-
sonlítható

„P.Á.T.R.I.A” papirspárga

※
Állandó
nagy
raktár!
※

Raktárról bármily mennyiségben azonnal szállí-
tható Ara: 1 1/2, 2, 2 1/2, 3, 4 mm. vastagság-
ban K 3-60. Legkevesebb fajtánként 5 kg.-os
postacsomag költségek és érték utánvétellel.

ZSÁKZSINEG vágva és kötegelve kg-ként K 4.
Minden megrendelést késedelem nélkül elintézzünk.

„PÁTRIA” PAPIRGYÁR

Papirspárga
eladási irodája
Magyarország
részére

BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI-UT — Telefon 83-63.

Megegyi képviselők, ügynökök, utazók kerestetnek.

|| SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

Villanymozdony ál-
tal hajtott géppel, a
legújabb és legdi-
vatosabb betűkkel,
keretekkel, díszíté-
sekkel bőven beren-
dezve. □□□□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.
TELEFON SZÁM 371.

Összes könyvnyom-
dai munkákat a leg-
meszebbmenő mű-
szaki tökélyvel, a
legszebben, izléstel-
jesen, gyorsan és
tisztán végzi □□□□□□

TIVOLI

november hó 4. és 5-én.
Péntek, szombat, vasárnap

Az áldott napfény

szenciációs „Nordisk”
dráma 5 felvonásban.

Világításhoz. gépek
hajtásához és fő-
zéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosí-
tással és díjtalan költ-
ségvetéssel szolgál az
Ujvidéki Vilamossá-
gi Részvénytársaság

21-10

Kitünő

szakértelmű, magyar,
német gyorsíró és le-
velező több évi gyá-
korlattal bíró leány,
kereskedői irodában
alkalmazást keres. —

Cime: a kiadóhivatban.

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, mal-
moknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm.
gk-ként K 350, 100 kg. K 350.
100 kg. K 340 —

Postacsomagokhoz gk-ként K 420.
100 kg. K 400 —

Szőlőkötözéshez (2 és 2 1/2 mm.)
gk-ként K 350, 100 kg. K 340.

Zsákzsinegnek 4 mm.-esből vágva
és kötegelve gk-ként K 360,
100 kg. K 350 — árban szállít-
ja pécsi raktáraiból utánvétellel a

Pécsi Kereskedelmi és Ipar-
bank R. T. áruosztálya Pcs.

5 kg-nál kevesebb nem küldhető.

5-5 Papírkötetek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedélym.

Kirdesen az
„UJVIDÉKI NAPLÓ“-BAN